

Innehållsansvarig: Bengt Karlsson, Överläkare, Läkare Ortopedi Skövde (benka3)

Granskad av: Helena Benjaminsson, Processchef, Läkare Ortopedi Skövde (helbe36)

Godkänd av: Henrik Hjulström, Verksamhetschef, Ledningsgrupp K4 (henhj3)

Publicerad av: K4 Ortopedi; M4 Akutmottagning Skövde Ambulans Akutvårdsavdelning

Revideringar i denna version

Förlängd giltighet

Syfte

Denna rutin syftar till att förbättra den perifera cirkulationen och minska svullnaden av mjukdelarna så att operation av fotledsfrakturer ska kunna ske snarast möjligt.

Förutsättningar

För patienter med fotledsfrakturer som kräver kirurgisk behandling är målsättningen att patienten kommer till operation så snart som möjligt efter traumatillfället. För att operatören ska få ett bra operationsresultat ska mjukdelarna hunnit svälla av.

Vilka berörs

Läkare på ortopedikliniken samt undersköterskor/sjuksköterskor på akutmottagningen och på ortopediavdelningar, Skaraborgs Sjukhus Skövde.

Arbetsbeskrivning

IPC är en icke-invasiv behandling, och består av en pump och patientbunden fotmanschett. Varunamnet på systemet är VADOPlex.

Preoperativt

Vid fotledsfraktur av sådan typ att operation är aktuellt ska IPC användas om inga kontraindikationer föreligger.

- Grovreponera vid behov, kontrollera och dokumentera distalstatus
- Sidomarkera
- Använd tubstrumpa i lämplig storlek, ev. ett tunt lager vadd
- Placera fottossan så att markeringen blåsan hamnar i hålfoten. Vik fliken över fotryggen
- Vaddera cirkulärt eller på gipsskenan. Anlägg gipsskena på underbenet
- När pumpen är inkopplad under gipset ska benet ligga i lätt förhöjt läge eller i planläge
- Ingen belastning på foten

Patienter med nedsatt cirkulation i fötter eller som upplever stort obehag eller smärta beror detta ofta på att det venösa återflödet inte är tillräckligt. Öka då intervallet mellan cyklerna till 50 sekunder (normalt 20 s).

VADOPlex från Limedica ger intermittenta cykler av komprimerad luft som växelvis fyller en blåsa med luft. Pumpen ger ett förinställt tryck på 130 mm Hg mot venplexat under foten. Den förinställda cykeltiden är 20 sekunder.

Fottossor och pump finns dels på ortopedavdelning 82, dels i förrådet för ortopediska hjälpmedel på akutmottagningen i Skövde. Här beskrivs vad riktlinjen innebär, vilka och på vilket sätt olika aktiviteter ska utföras.

Kontraindikationer

- Obehandlad DVT eller lungemboli
- Grav hjärtsvikt

Arbetsgrupp

Marianne Flinck och Bengt Karlsson, läkare ortopedkliniken Skaraborgs Sjukhus Skövde.

Käll- och litteraturförteckning

Caschman, Bishay et.al. The efficacy of the A-V Impulse system in the treatment of posttraumatic swelling following ankle fracture: a prospective randomized controlled study. J Orthop Trauma 2004;18(9):596-601.

Stockle U, Haas N, et al. Fastest reduction of posttraumatic edema: continuous cryotherapy or intermittent impulse compression? Foot Ankle Int 1997;18(7):432-8.

Arverud, Ackermann, et al. Läkartidningen 2012;109(7)349-53
Referenser enligt Vancouversystemet.